

**A. ΤΙ ΙΣΧΥΕΙ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΥΣ
ΜΕΧΡΙ 31-12-1992**

Τι θα ισχύσει αν από τις υφιστάμενες, πριν από την ψήφιση του νέου νόμου, διατάξεις προκύπτουν ευνοϊκότερες προϋποθέσεις (ηλικία, χρόνος ασφάλισης) για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος, όσων έχουν ασφαλιστεί μέχρι 31.12.1992;

Θα εξακολουθήσουν να εφαρμόζονται οι ευνοϊκότερες διατάξεις ή αυτές θεωρούνται καταργημένες, σ'όση έκταση διαφέρουν από τις νέες ρυθμίσεις;

Την απάντηση στο κεντρικό αυτό ερώτημα δίνει η παρ. 8 του άρθρου 2 του νέου νόμου.

Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή οι νέες ρυθμίσεις:

«δεν καταλαμβάνουν όσους έχουν θεμελιώσει ή θα θεμελιώσουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα με βάση ευνοϊκότερες διατάξεις των οικείων ασφαλιστικών οργανισμών, όπως ισχύουν μετά το Ν.2084/1992 (ΦΕΚ 165 Α')».

Με τις ρυθμίσεις καλύπτονται:

- Τόσο όσοι έχουν ήδη θεμελιώσει, με βάση τις ήδη ισχύουσες ευνοϊκότερες διατάξεις, συνταξιοδοτικό δικαίωμα αλλά δεν έχουν, ακόμη, υποβάλλει αίτηση συνταξιοδότησης (παραμένουν στην υπηρεσία),
- Όσο και όσοι πρόκειται να θεμελιώσουν στο κοντινό ή μακρινότερο μέλλον συνταξιοδοτικό δικαίωμα, με βάση τις ήδη ισχύουσες ευνοϊκότερες διατάξεις, τις οποίες και δικαιούνται να επικαλεσθούν.

Εννοείται, ότι, για τον υπολογισμό της σύνταξης θα ισχύσει το σύνολο των ρυθμίσεων του νέου νόμου.

B. ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΕΙΔΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΝΟΜΟΥ

Στο νέο νόμο καταγράφονται, αναλυτικώς, τα Ταμεία εκείνα που θεωρούνται ΕΙΔΙΚΑ και για τα οποία ισχύουν οι νέες ρυθμίσεις, ως εξής:

- ▶ Το «Ταμείο Ασφάλισης Προσωπικού Ο.Τ.Ε. (ΤΑΠ-Ο.Τ.Ε.)».
- ▶ Ο «Οργανισμός Ασφάλισης Προσωπικού ΔΕΗ (ΟΑΠ-ΔΕΗ)»
- ▶ Το «Ταμείο Συντάξεων Προσωπικού ΗΣΑΠ (ΤΣΠ-ΗΣΑΠ)»
- ▶ Το «Ταμείο Συντάξεων Προσωπικού Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδας (ΤΣΠ-ΕΤΕ)».
- ▶ Το «Ταμείο Συντάξεων Προσωπικού Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδας (ΤΣΠ-ΑΤΕ)».
- ▶ Το «Ταμείο Συντάξεων Προσωπικού Τράπεζας Ελλάδος (ΤΣΠ-ΤΕ)».
- ▶ Το «Ταμείο Ασφάλισης Προσωπικού Ιονικής Λαϊκής Τράπεζας (ΤΑΠ-ΙΛΤ)».
- ▶ Το «Ταμείο Ασφάλισης Προσωπικού ΕΤΒΑ (ΤΑΠ-ΕΤΒΑ)».
- ▶ Το «Ταμείο Συντάξεων και Επικουρικής Ασφαλίσεως Προσωπικού Γεωργικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων (ΤΣΕΑΠΓΣΟ) και
- ▶ Το «Ταμείο Ασφαλίσεως Προσωπικού της Ασφαλιστικής Εταιρίας 'Η ΕΘΝΙΚΗ' (ΤΑΠΑΕΕ)».

Σημειώνεται, ότι, ο κατάλογος των ΕΙΔΙΚΩΝ αυτών Ταμείων, για τα οποία ισχύουν οι νέες ρυθμίσεις, δεν ταυτίζεται με τον κατάλογο των ΕΙΔΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ που εντάσσονται με τους Κλάδους Σύνταξης μέχρι 31.12.2007 στο νέο Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Μισθωτών (ΕΤΑΜ). Αντιθέτως, στον κατάλογο των εντασσομένων στο ΕΤΑΜ Ταμείων, δεν περιλαμβάνονται ο «Οργανισμός Ασφάλισης Προσωπικού ΔΕΗ (ΟΑΠ-ΔΕΗ)» και το «Ταμείο Συντάξεων Προσωπικού Τραπέζης Ελλάδος (ΤΣΠ-ΤΕ)».

Γ. ΟΙ ΠΕΝΤΕ (5) ΜΕΓΑΛΕΣ ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ

Εκτός από τις λεγόμενες «παραμετρικές» αλλαγές (εκείνες τις αλλαγές δηλαδή που αναφέρονται σε συγκεκριμένες παραμέτρους των ορίων ηλικίας, των αναγκαίων ετών ασφάλισης, του ποσοστού αναπλήρωσης, του τρόπου υπολογισμού των συντάξεων κ.λ.π.), ο νέος νόμος για την «Μεταρρύθμιση του Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης» εισάγει πέντε μεγάλες θεσμικές αλλαγές που πρόκειται να αποδειχθούν καταλυτικές για τη μελλοντική λειτουργία του Συστήματος, στη χώρα μας.

Οι 5 αυτές θεσμικές αλλαγές είναι οι εξής:

Πρώτον, η έναρξη της διαδικασίας ενοποίησης των Ταμείων Κύριας Σύνταξης της μισθωτής εργασίας,

Δεύτερον, η νέα αντίληψη για το ρόλο και τη λειτουργία της Επικουρικής Ασφάλισης,

Τρίτον, η αλλαγή του τρόπου χρηματοδότησης του Ι.Κ.Α., με διακηρυγμένο στόχο τη διασφάλιση της πλεονασματικής λειτουργίας του,

Τέταρτον, η εισαγωγή του θεσμού της επαγγελματικής σύνταξης,
και,

Πέμπτον, η θεσμοθέτηση της Εθνικής Αναλογιστικής Αρχής.

Διαπιστώσεις των πέντε νέων θεσμικών αλλαγών:

1. Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΚΥΡΙΑΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΤΗΣ ΜΙΣΘΩΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Με το άρθρο 5 του νέου νόμου:

- Προβλέπεται η ένταξη των Κλάδων Κύριας Σύνταξης οκτώ (8) ειδικών Ταμείων
  - Κύριας Σύνταξης στο Ι.Κ.Α.
  - Καθορίζεται η διαδικασία ένταξης και,
  - Προσδιορίζεται το χρονοδιάγραμμα υλοποίησής της.
-
- ▶ Το Ι.Κ.Α. μετονομάζεται σε Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. (Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων – Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Μισθωτών).
  - ▶ Μέχρι την 1.1.2008 οι Κλάδοι Σύνταξης των Ταμείων:
    - ΤΑΠ-Ο.Τ.Ε.,
    - ΤΣΠ-ΗΣΑΠ,
    - ΤΣΠ-ΕΤΕ,
    - ΤΣΠ-ΑΤΕ,
    - ΤΑΠ-ΙΑΤ,
    - ΤΑΠ-ΕΤΒΑ,
    - ΤΣΕΑΠΓΣΟ και
    - ΤΑΠΑΕ-ΕΘΝΙΚΗ,εντάσσονται στον Κλάδο Σύνταξης του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ.
  - ▶ Η ένταξη γίνεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, μετά από απόφαση των Διοικητικών Συμβουλίων των εντασσομένων Ταμείων και εκπόνηση ειδικής οικονομικής μελέτης που προκηρύσσεται και ανατίθεται από τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών.
  - ▶ Οι Κλάδοι Σύνταξης των πιο πάνω Ταμείων καταργούνται από της εντάξεώς τους στο Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. και το σύνολο του ενεργητικού και παθητικού της περιουσίας τους περιέρχεται αυτοδικαίως στον Κλάδο Σύνταξης του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ., ως καθολικό διάδοχο, χωρίς την καταβολή φόρου, τέλους ή δικαιώματος υπέρ του Δημοσίου, ΟΤΑ ή άλλων προσώπων.
  - ▶ Μετά την ένταξη των Κλάδων Σύνταξης στο Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ., οι νέοι εργαζόμενοι που ασφαλιζονταν στους κλάδους αυτούς των πιο πάνω Ταμείων, ασφαλιζονται υποχρεωτικά και αυτοδίκαια στο Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. και διέπονται από τη νομοθεσία του.

Οι ήδη δηλαδή πριν από την ένταξη των Κλάδων Σύνταξης των πιο πάνω Ταμείων, ασφαλισμένοι στους Κλάδους αυτούς, ασφαλιζονται στο Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. και εξακολουθούν να διέπονται ως προς τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης και τον τρόπο υπολογισμού της σύνταξης, από τις διατάξεις της νομοθεσίας των εντασσομένων Κλάδων, όπως αυτή ισχύει μετά το Ν.2084/1992 και τις διατάξεις του νέου νόμου. Σε κάθε περίπτωση, συνεπώς, ισχύος ευνοϊκότερων προϋποθέσεων θεμελίωσης του συνταξιοδοτικού δικαιώματος ή τρόπου υπολογισμού της σύνταξης, οι ευνοϊκότερες αυτές προϋποθέσεις εξακολουθούν να παραμένουν σε ισχύ και μετά την μεταφορά των ασφαλισμένων των Κλάδων Σύνταξης των πιο πάνω Ταμείων, στην ασφάλιση του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ.: οι ασφαλισμένοι μπορούν να επικαλεσθούν τις ευνοϊκότερες αυτές προϋποθέσεις για να θεμελιώσουν το συνταξιοδοτικό τους δικαίωμα ή για να αξιώσουν αυξημένο ποσό σύνταξης.

- ▶ Ο χρόνος ασφάλισης που πραγματοποιήθηκε, ο χρόνος που αναγνωρίστηκε και εξαγοράστηκε ως συντάξιμος στους καταργούμενους κλάδους και ο χρόνος που διανύεται ή αναγνωρίζεται έως την ένταξη στο Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ., λογίζεται ότι πραγματοποιήθηκε στην ασφάλιση του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ.
- ▶ Οι μέχρι την ένταξη των Κλάδων Σύνταξης στο Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ., συνταξιούχοι των εντασσομένων Κλάδων, καθίστανται συνταξιούχοι του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ., το οποίο και βαρύνεται στο εξής για την καταβολή της σύνταξής τους.
- ▶ Οι συντάξεις ακολουθούν τις αυξήσεις των συντάξεων του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. Καμία σύνταξη δεν μπορεί να είναι κατώτερη από τα εκάστοτε καταβαλλόμενα κατώτατα όρια των συντάξεων του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ.
- ▶ Ειδικότερη μέριμνα επιδεικνύει ο νέος νόμος για τις περιπτώσεις εκείνες που οι ισχύουσες εισφορές εργαζομένων και εργοδοτών για τον Κλάδο Σύνταξης των πιο πάνω Ταμείων υπερβαίνουν τις αντίστοιχες εισφορές του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. Ο νόμος προβλέπει την έκδοση κοινών Υπουργικών Αποφάσεων των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, για τη διαδικασία σύγκλισης (δηλαδή μείωση και προσαρμογής τους στα αντίστοιχα ποσοστά του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ.) των εισφορών ασφαλισμένων και εργοδοτών του κλάδου σύνταξης των πιο πάνω ταμείων.

- ▶ Με κοινή, επίσης, Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Οικονομίας, και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ρυθμίζεται το θέμα της χρονικής διάρκειας ισχύος της υποχρέωσης των εργοδοτών των ασφαλισμένων των Ειδικών Ταμείων κύριας ασφάλισης να καλύπτουν τα ετήσια οργανικά ελλείμματα (μέχρι ποσού που δεν θα υπερβαίνει το ποσόν που καταβλήθηκε για την κάλυψη των ελλειμμάτων του 1992).
- ▶ Από την ένταξη του ΤΑΠ-Ο.Τ.Ε. στο Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ., οι αποδόσεις του Ειδικού Κεφαλαίου της Εταιρίας Διαχείρισης Ειδικού Κεφαλαίου ΤΑΠ-ΟΤΕ ΑΕ (ΕΔΕΚΤ-Ο.Τ.Ε. ΑΕ) καταβάλλονται στο Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. Η ρύθμιση είναι συνεπής: αφού το Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. αναλαμβάνει την υποχρέωση εξόφλησης των συντάξεων των συνταξιούχων των προερχόμενων από το ΤΑΠ-Ο.Τ.Ε., δικαίως, αποκτά και την αξίωση είσπραξης των αποδόσεων της ΕΔΕΚΤ-Ο.Τ.Ε. ΑΕ.
- ▶ Η επιλογή και ο διορισμός του Διοικητή του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. γίνεται με απόφαση του Πρωθυπουργού, μετά από διαβούλευση με τους αρχηγούς των κομμάτων που εκπροσωπούνται στη Βουλή, ένα μήνα πριν τη λήξη της θητείας.
- ▶ Με ειδική διάταξη του νόμου, εξουσιοδοτείται ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων να ρυθμίσει κάθε θέμα τεχνικού ή λεπτομερειακού χαρακτήρα που θα προκύψει κατά την εφαρμογή του νόμου.

2. Ο ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Νομοθετείται ο οργανωτικός διαχωρισμός του Ι.Κ.Α.-TEAM από το Ι.Κ.Α. με:

- ▶ τη δημιουργία ξεχωριστού επικουρικού ταμείου μισθωτών,
- ▶ την ενοποίηση των υπολοίπων και
- ▶ τη δημιουργία τουλάχιστον μέχρι 10 κλαδικών επικουρικών Ταμείων μισθωτών.

Αναλυτικότερα:

- Συνιστάται, από την 1.6.2003, ν.π.δ.δ. με την επωνυμία «Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Μισθωτών – Ε.Τ.Ε.Α.Μ.».
- Το Ε.Τ.Ε.Α.Μ. τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και διέπεται από το σύνολο των διατάξεων του καταργούμενου Ι.Κ.Α.-TEAM.
- Το Ε.Τ.Ε.Α.Μ. αποτελεί καθολικό διάδοχο του Ι.Κ.Α.-TEAM και υπεισέρχεται στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του.
- Το Ε.Τ.Ε.Α.Μ. έχει σκοπό την επικουρική ασφάλιση για παροχή σύνταξης των προσώπων που υπάγονται στην ασφάλισή του σε περίπτωση γήρατος, αναπηρίας, καθώς και των μελών της οικογένειάς τους σε περίπτωση θανάτου του ασφαλισμένου ή συνταξιούχου.
- Στην ασφάλιση του Ε.Τ.Ε.Α.Μ. υπάγονται υποχρεωτικά τα πρόσωπα που βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας υπήγοντο στην ασφάλιση του Ι.Κ.Α.-TEAM.
- Οι κατά την ισχύ του νόμου ασφαλισμένοι και συνταξιούχοι του Ι.Κ.Α.-TEAM καθίστανται ασφαλισμένοι και συνταξιούχοι του Ε.Τ.Ε.Α.Μ. και διέπονται από τη νομοθεσία του, όπως κάθε φορά ισχύει.
- Ο χρόνος ασφάλισης που πραγματοποιήθηκε, αναγνωρίστηκε, ως συντάξιμος ή κατέστη χρόνος στο Ι.Κ.Α.-TEAM λογίζεται ότι πραγματοποιήθηκε στην ασφάλιση του Ε.Τ.Ε.Α.Μ.
- Πόρους του Ε.Τ.Ε.Α.Μ. αποτελούν τα πάσης φύσης έσοδα του καταργούμενου Ι.Κ.Α.-TEAM, τα έσοδα από εισφορά ασφαλισμένου,

εργοδότη, οι πρόσοδοι περιουσίας, η απόδοση των κεφαλαίων και αποθεματικών και κάθε άλλο έσοδο που προκύπτει από τη δραστηριότητά του.

- Οι οφειλές του Ι.Κ.Α.-ΕΤΑΜ προς το καταργούμενο Ι.Κ.Α.-ΤΕΑΜ αποδίδονται στο Ε.Τ.Ε.Α.Μ. μέχρι την 31.12.2003.
- Το Ε.Τ.Ε.Α.Μ. διοικείται από επταμελές (7) Διοικητικό Συμβούλιο που διορίζεται από τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και αποτελείται από:

1. τον Πρόεδρο με το νόμιμο αναπληρωτή του.
2. δύο εκπροσώπους των ασφαλισμένων με τους αναπληρωτές τους,
3. δύο εκπροσώπους των εργοδοτών με τους αναπληρωτές τους,
4. έναν εκπρόσωπο των συνταξιούχων με τον αναπληρωτή του,
5. έναν υπάλληλο κατηγορίας ΠΕ με βαθμό Α΄ του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων με τον αναπληρωτή του.

Στο Διοικητικό Συμβούλιο συμμετέχει με δικαίωμα ψήφου εκπρόσωπος των εργαζομένων, όταν συζητούνται θέματα προσωπικού ή οργάνωσης και λειτουργίας του ταμείου.

Ο Πρόεδρος διορίζεται από τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μετά από διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους ένα μήνα πριν τη λήξη της θητείας.

Στις συνεδριάσεις του Δ.Σ. μετέχει άνευ ψήφου κυβερνητικός επίτροπος, υπάλληλος με βαθμό κατηγορίας ΠΕ με βαθμό Α΄ του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ο οποίος ορίζεται από τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

- Το Διοικητικό Συμβούλιο συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων που εκδίδεται μέχρι την 31.12.2002 και αναλαμβάνει από 1.1.2003.
- Με Προεδρικό Διάταγμα που εκδίδεται μέσα σε δύο χρόνια από την έναρξη λειτουργίας του Ε.Τ.Ε.Α.Μ. καταρτίζεται ο Κανονισμός Ασφάλισης και Παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Μ.
- Με Προεδρικό Διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, μετά από γνώμη του Συμβουλίου Κοινωνικής Ασφάλισης της Γ.Σ.Ε.Ε. και των εργοδοτικών φορέων Σ.Ε.Β., Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε., Ε.Σ.Ε.Ε., που υποβάλλεται εντός προθεσμίας 3 μηνών από της προσκλήσεώς του αρμόδιου Υπουργού, καθορίζεται το σύνολο των επικουρικών ταμείων που θα λειτουργούν ως ν.π.δ.δ. κατά ομοειδείς επαγγελματικές κατηγορίες και κλάδους. Με το ίδιο προεδρικό διάταγμα καθορίζονται τα κριτήρια, οι όροι, οι προϋποθέσεις ενοποίησης, η επωνυμία για όσα ταμεία

επικουρικής ασφάλισης ενοποιηθούν, ο διαχωρισμός και η μεταφορά κατηγοριών ασφαλισμένων σε άλλα επικουρικά ταμεία, καθώς και ο διαχωρισμός των περιουσιακών στοιχείων των ταμείων. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ενοποιούνται, εφόσον τούτο προβλέπεται, τα υφιστάμενα επικουρικά ταμεία, οι κλάδοι και οι λογαριασμοί επικουρικής ασφάλισης μισθωτών μέσα σε χρονικό διάστημα 18 μηνών από την έκδοση του ανωτέρω προεδρικού διατάγματος. Όσα επικουρικά ταμεία, κλάδοι και λογαριασμοί δεν ενοποιηθούν εντός του ανωτέρω χρονικού διαστήματος, συγχωνεύονται υποχρεωτικά στο Ε.Τ.Ε.Α.Μ. με διαπιστωτική πράξη του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Στο Ε.Τ.Ε.Α.Μ. συγχωνεύονται υποχρεωτικά όσα ενοποιημένα ταμεία επικουρικής ασφάλισης εντός χρονικού διαστήματος 12 μηνών από την ενοποίησή τους δεν τηρούν αναλυτικές μερίδες για κάθε ασφαλισμένο από τις οποίες να προκύπτουν οι καταβαλλόμενες εισφορές του και όσα δεν καταβάλλουν το εκάστοτε καταβαλλόμενο κατώτατο όριο του Ε.Τ.Ε.Α.Μ.

3. Ο ΝΕΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΟΥ Ι.Κ.Α. ΣΤΟΧΟΣ: Η ΠΛΕΟΝΑΣΜΑΤΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ

Στην «Εισηγητική Έκθεση» του νέου νόμου αναφέρεται ότι με τις σχετικές νομοθετικές ρυθμίσεις διαμορφώνεται ένα μακροχρόνιο πλαίσιο χρηματοδότησης με συγκεκριμένους κανόνες, συγκεκριμένη διάρκεια και δεσμευτικούς στόχους, με βάση:

- ⊙ Το σχετικό πόρισμα της μελέτης της βρετανικής Αναλογιστικής Αρχής, για τους υπολογισμούς και τις προβλέψεις της χρηματοδότησης, σε συνδυασμό και με τα τελευταία απογραφικά δεδομένα του 2001,
- ⊙ Τις νεότερες προβλέψεις για την εξέλιξη του εθνικού εισοδήματος, της παραγωγικότητας και του εργατικού δυναμικού και,
- ⊙ Τους σχετικούς πίνακες της προβλεπόμενης χρηματοδότησης του Ι.Κ.Α.-ΕΤΑΜ για τη χρονική περίοδο 2002-2032, με τις παραδοχές και τις συνθήκες για την εξέλιξη της δαπάνης των συντάξεων και τις εισροές των εισφορών εργοδοτών και εργαζομένων.

Αναλυτικότερα με τις ρυθμίσεις του νέου νόμου (άρθρο 4):

- ▶ Το κράτος συμμετέχει στη χρηματοδότηση του Ι.Κ.Α.-ΕΤΑΜ κατά την περίοδο 2003-2008 με κυμαινόμενα κατ' έτος ποσά που, κατά μέσον όρο, αντιστοιχούν σε ποσοστό 1% του ΑΕΠ.
- ▶ Το κράτος συμμετέχει στη χρηματοδότηση του Ι.Κ.Α.-ΕΤΑΜ κατά την περίοδο 2009-2032 με ποσά που αντιστοιχούν, κατ' έτος, στο 1% του αντίστοιχου ΑΕΠ.
- ▶ Η συμμετοχή αυτή του κράτους συνίσταται από:
  - Ρευστά διαθέσιμα ίσα προς το ποσόν που απαιτείται για τη χρηματοδότηση των αναλογιστικών ελλειμμάτων εκάστου τρέχοντος και επόμενου έτους και,
  - Ειδικά ομόλογα μακράς διάρκειας, μη ρευστοποιήσιμα προ της λήξεως, για τη διασφάλιση της απαιτούμενης μελλοντικής χρηματοδότησης.
- ▶ Σε περίπτωση σταδιακής ένταξης στο Ι.Κ.Α.-ΕΤΑΜ και άλλων Ταμείων και προς αποτροπή πρόσθετης επιβάρυνσης του Ι.Κ.Α.-

ΕΤΑΜ, προβλέπεται η ανάλογη αναπροσαρμογή των ενισχύσεων από τον κρατικό προϋπολογισμό, με βάση ειδικές αναλογιστικές μελέτες.

- ▶ Προβλέπεται, επίσης, η συνέχιση της κάλυψης από το Κράτος των τυχόν ελλειμμάτων των εντασσομένων Ταμείων, μέχρι την ένταξή τους στο Ι.Κ.Α.-ΕΤΑΜ.
- ▶ Σε περίπτωση δυσμενούς εξέλιξης των προβλέψεων των συνολικών οικονομικών μεγεθών που επηρεάζουν το αναλογιστικό έλλειμμα, προβλέπεται η εξασφάλιση των επιπλέον απαιτούμενων χρηματοδοτικών πόρων ώστε να διασφαλισθεί η πλεονασματική λειτουργία του ασφαλιστικού συστήματος.
- ▶ Με τη νομοθέτηση του νέου συστήματος χρηματοδότησης του Ι.Κ.Α.-ΕΤΑΜ, παύει να ισχύει από 1.1.2003, η εισφορά 10% του Κράτους που προβλέπεται από τις διατάξεις της παραγρ. 1 του άρθρου 22 του Ν.2084/1992. Επίσης, η εισφορά αυτή παύει να ισχύει, από την ημερομηνία ένταξής τους και για τους Κλάδους Σύνταξης των Ταμείων που εντάσσονται στο Ι.Κ.Α.-ΕΤΑΜ.
- ▶ Σε σχέση με τη χρηματοδότηση του Ι.Κ.Α.-ΕΤΑΜ, έχει προβληθεί ο ισχυρισμός, ότι, είναι πιθανόν, με βάση τα διδάγματα της εμπειρίας από άλλες ανάλογες συμπεριφορές του Κράτους, κατά το παρελθόν, το ελληνικό δημόσιο, να μην εκπληρώσει ούτε στο κοντινό ή μακρινό μέλλον, εν όλω ή εν μέρει, τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνει με τις πιο πάνω ρυθμίσεις του νέου νόμου.
- ▶ Η απάντηση στον πιο πάνω ισχυρισμό είναι διπλή:
  - ⊙ **Πρώτον**, η πιθανότητα να φανεί το Κράτος ασυνεπές στις υποχρεώσεις που αναλαμβάνει, είναι πάντοτε υπαρκτή – οποιαδήποτε κι αν είναι η διατύπωση του αντίστοιχου νόμου και
  - ⊙ **Δεύτερον**, εάν σε κάποια χρονική περίοδο του μέλλοντος (έστω και του μακρινού), το Κράτος αθετήσει τις υποχρεώσεις του, το συνδικαλιστικό εργατικό κίνημα οφείλει να κάνει αισθητή την παρουσία του και να υποχρεώσει το Κράτος να εξοφλήσει τις νομοθετημένες οφειλές του.

4. Η ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Πρόκειται για ένα θεσμό που ισχύει σ' όλες τις χώρες-μέλη της Ε.Ε. εκτός από την Ελλάδα. Έχει, όμως, ήδη ορισθεί, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ειδική καταληκτική ημερομηνία (31.12.2003) για την υποχρεωτική εφαρμογή του θεσμού και στην Ελλάδα.

Τα Ταμεία επαγγελματικής σύνταξης είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (ν.π.ι.δ.), μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και εποπτεύονται από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Σύμφωνα με τη διάταξη του νέου νόμου (άρθρο 7 παρ.2) τα ταμεία επαγγελματικής ασφάλισης έχουν ως σκοπό:

« την παροχή στους ασφαλισμένους και δικαιούχους των παροχών, επαγγελματικής ασφαλιστικής προστασίας πέραν της παρεχόμενης από την υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση για τους ασφαλιστικούς κινδύνους και ενδεικτικά τους κινδύνους γήρατος, θανάτου, αναπηρίας, επαγγελματικού ατυχήματος, ασθένειας, διακοπής της εργασίας».

Τα ταμεία επαγγελματικής ασφάλισης χορηγούν παροχές σε είδος ή σε χρήμα. Οι παροχές αυτές καταβάλλονται περιοδικώς ή εφάπαξ.

Τα ταμεία αυτά ιδρύονται προαιρετικά ανά επιχείρηση ή κλάδο ή κλάδους εργαζομένων, με πρωτοβουλία των εργαζομένων ή των εργοδοτών ή με συμφωνία των εργοδοτών και των εργαζομένων. Ελάχιστος αριθμός ασφαλισμένων κατά επιχείρηση ή κατά επαγγελματικό κλάδο για την ίδρυση αντίστοιχου ταμείου επαγγελματικής ασφάλισης είναι τα 101 άτομα.

Με πρωτοβουλία, επίσης:

- ☉ Των αυτοτελώς απασχολούμενων ή
- ☉ Των ελευθέρων επαγγελματιών ή
- ☉ Των αγροτών ή
- ☉ Των επαγγελματικών τους οργανώσεων

είναι δυνατή η ίδρυση ταμείου επαγγελματικής ασφάλισης (με απαραίτητη προϋπόθεση, πάντοτε, τον αριθμό 101 και άνω ασφαλιζόμενων φυσικών μελών).

Τα ταμεία επαγγελματικής ασφάλισης λειτουργούν με βάση το κεφαλαιοποιητικό σύστημα.

Το καταστατικό του ταμείου εγκρίνεται από τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων έπειτα από σύμφωνη γνώμη της Εθνικής Αναλογιστικής Αρχής.

Η υπαγωγή στην ασφάλιση των ταμείων επαγγελματικής σύνταξης είναι προαιρετική.

Κάθε εργαζόμενος στην επιχείρηση ή τον κλάδο ή τους κλάδους που λειτουργεί ταμείο επαγγελματικής ασφάλισης έχει δικαίωμα να ασφαρίζεται

σε ταμείο που λειτουργεί στον επαγγελματικό του χώρο, χωρίς να απαιτείται η συμμετοχή του σε συνδικαλιστική οργάνωση.

Κάθε αυτοτελώς απασχολούμενος, κάθε ελεύθερος επαγγελματίας και κάθε αγρότης έχει δικαίωμα να ασφαρίζεται σε ταμείο επαγγελματικής ασφάλισης που λειτουργεί στον επαγγελματικό του χώρο χωρίς να απαιτείται η συμμετοχή του σε επαγγελματική οργάνωση.

Τα καταστατικά των ταμείων επαγγελματικής ασφάλισης δεν επιτρέπεται να αποκλείουν την ασφάλιση των προσώπων που έχουν δικαίωμα να υπαχθούν σε αυτά ή να θέτουν προϋποθέσεις που εισάγουν διακρίσεις μεταξύ των προσώπων που έχουν δικαίωμα υπαγωγής.

Ο ασφαλισμένος έχει δικαίωμα να επιλέξει σε ποια ταμεία επαγγελματικής ασφάλισης θα υπαχθεί στην περίπτωση που έχει δικαίωμα υπαγωγής σε περισσότερα ταμεία.

Ο ασφαλισμένος έχει δικαίωμα να ζητήσει τη διαγραφή του από το ταμείο επαγγελματικής ασφάλισης, εφόσον έχει ελάχιστο χρόνο ασφάλισης τουλάχιστον ενός έτους και προειδοποιήσει προ ενός μηνός περί της ασκήσεως του δικαιώματός του.

Ο ασφαλισμένος στην περίπτωση διαγραφής του, δικαιούται:

- ✓ είτε να μεταφέρει τα δικαιώματά του σε άλλο ταμείο επαγγελματικής ασφάλισης που λειτουργεί στο χώρο της απασχόλησής του.
- ✓ είτε να λάβει την παροχή που του αναλογεί σε σχέση με το χρόνο παραμονής του στο ταμείο όταν έχει συμπληρώσει τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση παροχής.

Τα ίδια δικαιώματα έχει ο ασφαλισμένος και στην περίπτωση της αλλαγής της επαγγελματικής του δραστηριότητας χωρίς χρονικό περιορισμό παραμονής στο ταμείο επαγγελματικής ασφάλισης και χωρίς μηνιαία προηγούμενη προειδοποίηση.

Η διοίκηση των ταμείων επαγγελματικής ασφάλισης ορίζεται για 4ετή θητεία και αποτελεί αντικείμενο μέριμνας και ρύθμισης του καταστατικού κάθε ταμείου. Στις περιπτώσεις, όμως που στις χρηματοδοτήσεις του ταμείου συμμετέχουν και εργοδότες, η σύνθεση των διοικητικών συμβουλίων των αντίστοιχων ταμείων περιλαμβάνει ασφαλισμένους – συνταξιούχους και εργοδότες.

Οι επενδύσεις των ταμείων επαγγελματικής ασφάλισης σε χρηματοοικονομικά μέσα (π.χ. μετοχές) που εκδίδει η χρηματοδοτούσα επιχείρηση, επιτρέπεται μέχρι ποσοστού 5% των τεχνικών αποθεματικών του ταμείου.

Τα ταμεία επαγγελματικής κοινωνικής ασφάλισης υποχρεούνται στη δημιουργία αποθεματικών, το ύψος των οποίων αντανάκλα τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις, τις οποίες έχουν αναλάβει έναντι των ασφαλισμένων και των δικαιούχων παροχών.

Στο νόμο δεν προβλέπονται συγκεκριμένα φορολογικά κίνητρα και συγκεκριμένες φορολογικές απαλλαγές για την ασφάλιση στα

επαγγελματικά ταμεία. Στο Σχέδιο Νόμου που είχε κατατεθεί στη Βουλή προβλέπονταν η χορήγηση και στα επαγγελματικά ταμεία των ίδιων φορολογικών κινήτρων και των ίδιων φορολογικών απαλλαγών που παρέχονται και στις ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρίες. Τελικώς, όμως, δεν ψηφίστηκε αυτή η διάταξη αλλά αντ'αυτής, ο νόμος παραπέμπει στο νέο υπό κατάρτιση φορολογικό νόμο για τον καθορισμό των φορολογικών κινήτρων και απαλλαγών που θα ισχύσουν για την ασφάλιση στα επαγγελματικά ταμεία.

Πόροι των ταμείων επαγγελματικής ασφάλισης είναι οι τακτικές και έκτακτες εισφορές των ασφαλισμένων, οι τακτικές και έκτακτες εισφορές των εργοδοτών, οι πρόσοδοι περιουσίας, η απόδοση των κεφαλαίων και αποθεματικών και κάθε άλλο έσοδο.

Ο νόμος προβλέπει την έκδοση Υπουργικών Αποφάσεων για τη ρύθμιση σειράς θεμάτων σχετικών με την ίδρυση, την οργάνωση και τη λειτουργία των ταμείων επαγγελματικής ασφάλισης, με στόχο την προστασία των ασφαλισμένων σ' αυτά.

Υπενθυμίζεται ότι η Γ.Σ.Ε.Ε. έχει ζητήσει εδώ και χρόνια τη δυνατότητα σύστασης παρόμοιων ταμείων με υπογραφή αντίστοιχης κατά περίπτωση Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας.

5. Η ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ (ΕΑΑ)

Στην «Εισηγητική Έκθεση» του Νόμου αναφέρεται, ότι:

«Απαραίτητο στοιχείο για την καλή λειτουργία του Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης είναι ο αξιόπιστος έλεγχος και η επιστημονικά τεκμηριωμένη παρακολούθηση των κρίσιμων, οικονομικών κυρίως μεγεθών που αναφέρονται στη βιωσιμότητα του συστήματος και των φορέων του και στην, από την άποψη αυτών των μεγεθών, ικανότητά του να είναι κοινωνικά ανταποδοτικό. Η βιωσιμότητα και η κοινωνική ανταποδοτικότητα του συστήματος είναι θεμελιώδεις προτεραιότητες της πολιτικής που διέπει το ασφαλιστικό σύστημα, το οποίο και για το λόγο αυτό, σχεδιάζεται με μεσοχρόνιο και μακροχρόνιο δηλαδή πενταετή και δεκαετή ορίζοντα. Η κρατική εποπτεία, συνεπώς, δεν μπορεί να περιορίζεται μόνο στον έλεγχο για την τήρηση της νομιμότητας των ασφαλιστικών οργανισμών αλλά πρέπει να επεκτείνεται και στην παρακολούθηση και έλεγχο των οικονομικών στοιχείων και γενικά των αναγκαίων στοιχείων τόσο των ασφαλιστικών φορέων, όσο και του ασφαλιστικού συστήματος συνολικά».

Με βάση, ακριβώς, αυτές τις διαπιστώσεις, η «Εισηγητική Έκθεση» συμπεραίνει ότι:

«Επιβάλλεται η θέσπιση ενός αξιόπιστου οργανισμού που:

- να πιστοποιεί και να ελέγχει τα κρίσιμα οικονομικά μεγέθη,
- να επισημαίνει έγκαιρα και με ακρίβεια τα προβλήματα που αναφαίνονται ή διαφαίνονται με βάση τα πραγματικά οικονομικά στοιχεία των ασφαλιστικών φορέων και
- να υποβάλει προτάσεις.

Επειδή, όμως, τα στοιχεία αυτά είναι επιδεκτικά αμφισβητήσεων αλλά και επειδή η πορεία τους μπορεί να αφορά την ίδια τη βιωσιμότητα ενός ή περισσότερων ασφαλιστικών φορέων και την τύχη των εισφορών και των δικαιωμάτων των ασφαλισμένων στον φορέα αυτό, είναι αναγκαίο, τα στοιχεία αυτά:

- να συλλέγονται,
- να μελετώνται και
- να τυγχάνουν επεξεργασίας,

από ένα οργανισμό ο οποίος να διασφαλίζει όχι μόνο την επιστημονική επάρκεια αλλά και ανεξαρτησία από κάθε πλευρά και διαφάνεια στη λειτουργία του».

Αναλυτικότερα η Εθνική Αναλογιστική Αρχή (ΕΑΑ):

- ◆ Ιδρύεται ως ανεξάρτητη διοικητική Αρχή: έχει διοικητική αυτοτέλεια και εποπτεύεται από τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

- ◊ Είναι 5μελής και τα μέλη της διακρίνονται για την επιστημονική τους κατάρτιση και την επαγγελματική τους ικανότητα και διαθέτουν εξειδικευμένη εμπειρία σε θέματα της αρμοδιότητάς της. Η θητεία τους είναι 5ετής και μπορεί να ανανεωθεί μία μόνο φορά. Τα μέλη της ΕΑΑ θεωρούνται ανώτατοι κρατικοί λειτουργοί με πλήρη και αποκλειστική απασχόληση και έχουν προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία.
- ◊ Έχει ευρείες αρμοδιότητες:
  - * Συντάσσει αναλογιστικές εκθέσεις στα πλαίσια του μακροχρόνιου οικονομικού και χρηματοδοτικού σχεδιασμού για την εξασφάλιση της κοινωνικής ανταποδοτικότητας και της βιωσιμότητας του Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης (ΣΚΑ). Ο σχεδιασμός αυτός αποσκοπεί:
    - ➔ στην εξασφάλιση της βιωσιμότητας του ΣΚΑ και
    - ➔ στην εξασφάλιση της κοινωνικής ανταποδοτικότητάς του.
  - * παρακολουθεί την πορεία των αναλογιστικών δεδομένων:
    - Των ασφαλιστικών οργανισμών που έχουν μορφή ν.π.δ.δ.,
    - Των ασφαλιστικών οργανισμών που έχουν μορφή ν.π.ι.δ. και υπάγονται στο νέο νόμο και
    - Κάθε άλλου ασφαλιστικού οργανισμού που τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ή άλλου Υπουργού,
  - * Συντάσσει την ετήσια έκθεση για την οικονομική κατάσταση του ασφαλιστικού Συστήματος της χώρας και εισηγείται τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για τη διατήρηση της αναλογιστικής ισορροπίας του ΣΚΑ και εν γένει υποβάλλει προτάσεις για τη βελτίωσή του.
  - * Γνωμοδοτεί για ειδικότερα θέματα αναλογιστικής αποτίμησης όλων των πιο πάνω ασφαλιστικών οργανισμών.
  - * Συντάσσει ετήσια έκθεση για καθένα από τους πιο πάνω ασφαλιστικούς οργανισμούς και εφόσον κρίνει ότι συντρέχει λόγος υποβάλλει προτάσεις για τη βελτίωση της οικονομικής τους θέσης ή τη συγχώνευσή τους.
  - * Καθορίζει τις προδιαγραφές εκπόνησης αναλογιστικών μελετών
  - * Συντάσσει τους ελληνικούς αναλογιστικούς πίνακες,
  - * Διατυπώνει γνώμη για τις προοπτικές οικονομικής βιωσιμότητας ενόψει πρότασης για ίδρυση ασφαλιστικού οργανισμού (ν.π.δ.δ., ν.π.ι.δ. κ.λ.π.)
  - * Προβαίνει στους τακτικούς (1 φορά το χρόνο υποχρεωτικώς) και έκτακτους αναλογιστικούς ελέγχους των ασφαλιστικών οργανισμών και υποβάλλει σχετική έκθεση στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

- * Συλλέγει, οργανώνει, επεξεργάζεται και αξιολογεί τα απαραίτητα για την εκπλήρωση της αποστολής της τεχνικά, οικονομικά, λογιστικά, δημογραφικά και άλλα συναφή στοιχεία και
- * Συνεργάζεται με τις αντίστοιχες αρχές άλλων κρατών ή με διεθνή και ευρωπαϊκά όργανα και συμμετέχει σε δραστηριότητες των εν λόγω αρχών και οργάνων.

Από την πιο πάνω συνοπτική απαρίθμηση των αρμοδιοτήτων της Εθνικής Αναλογιστικής Αρχής, προκύπτει το πολύπλευρο επιστημονικό έργο που έχει να εκτελέσει η νέα αυτή ανεξάρτητη διοικητική Αρχή. Προκύπτει, όμως, επίσης και η σοβαρότατη κοινωνική της αποστολή για τη διασφάλιση της οικονομικής βιωσιμότητας και της κοινωνικής αποτελεσματικότητας του Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης στο σύνολο του αλλά και των επί μέρους κοινωνικοασφαλιστικών Οργανισμών.

Η Γ.Σ.Ε.Ε. θα παρακολουθήσει, από κοντά, την οργάνωση, την στελέχωση και τη λειτουργία της ΕΑΑ. Διεκδικούμε λόγο για την εν γένει πορεία της και δικαίωμα αποτελεσματικών παρεμβάσεων σ' όσες περιπτώσεις θα κρίνουμε ότι οι παρεμβάσεις μας θα έχουν καταστεί αναγκαίες.

**Δ. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ
ΤΩΝ ΠΑΡΑΜΕΤΡΙΚΩΝ ΑΛΛΑΓΩΝ**

**ΤΙ ΙΣΧΥΕ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ
ΚΑΙ ΠΟΙΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΕΠΙΦΕΡΕΙ Ο ΝΕΟΣ ΝΟΜΟΣ**

- 1. Ι.Κ.Α. – ΠΑΛΑΙΟΙ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ (ΜΕΧΡΙ 31.12.1992)**
- 2. ΕΙΔΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ – ΠΑΛΑΙΟΙ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ (ΜΕΧΡΙ 31.12.1992)**
- 3. ΙΚΑ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ – ΝΕΟΙ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ (ΑΠΟ 1.1.1993)**
- 4. Η ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΠΛΑΣΜΑΤΙΚΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΣΤΙΣ ΜΗΤΕΡΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ**
- 5. ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ**
- 6. ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΒΑΕ**

Ι.Κ.Α. ΠΑΛΑΙΟΙ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ (ΜΕΧΡΙ 31.12.1992)

Α/Α (1)	ΘΕΜΑΤΑ (2)	ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΠΟΥ ΙΣΧΥΑΝ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ (3)	ΝΕΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ ΤΟΥ 2002 ΓΙΑ ΤΗ «ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ» (4)
1.	Θεμελίωση δικαιώματος συνταξιοδότησης μετά 37ετή ασφάλισης ασχέτως ηλικίας	Δεν προβλεπόταν παρόμοια δυνατότητα.	Θεμελιώνεται δικαίωμα συνταξιοδότησης με τη συμπλήρωση 37 ετών υποχρεωτικής ασφάλισης (ή 11100 ημερών εργασίας) ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας.
2.	Θεμελίωση δικαιώματος συνταξιοδότησης μετά 35ετή ασφάλιση.	Από το 1997 νομοθετήθηκε το δικαίωμα συνταξιοδότησης με την πραγματοποίηση 10500 ημερών ασφάλισης και τη συμπλήρωση του 58 ^{ου} έτους ηλικίας. Από το 2000 νομοθετήθηκε το δικαίωμα πλήρους σύνταξης, με τη συμπλήρωση του 55 ^{ου} έτους της ηλικίας και μειωμένης σύνταξης, με τη συμπλήρωση του 53 ^{ου} έτους της ηλικίας, εφόσον έχουν διανυθεί 10500 ημέρες ασφάλισης εκ των οποίων 7500 σε ΒΑΕ. Για τη συμπλήρωση, όμως των 10500 ημερών ασφάλισης δεν συνυπολογίζεται ο χρόνος στρατιωτικής υπηρεσίας.	Διατηρείται σε ισχύ η δυνατότητα θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος (πλήρης σύνταξη) με τη συμπλήρωση 35 ετών (10500 ημερών) ασφάλισης και του 58 ^{ου} έτους ηλικίας. Διατηρείται σε ισχύ, επίσης, η δυνατότητα θεμελίωσης δικαιώματος για πλήρη σύνταξη, με τη συμπλήρωση του 55 ^{ου} έτους της ηλικίας και για μειωμένη σύνταξη, με τη συμπλήρωση του 53 ^{ου} έτους της ηλικίας, εφόσον έχουν διανυθεί 10500 ημέρες (35 έτη) ασφάλισης εκ των οποίων 7500 σε ΒΑΕ. Για τη συμπλήρωση, πλέον, των 10500 ημερών ασφάλισης συνυπολογίζεται πλέον και ο χρόνος στρατιωτικής υπηρεσίας.
3.	Γενικά όρια συνταξιοδότησης (ηλικία και έτη ασφάλισης)	Άνδρες: 65 ^ο έτος ηλικίας 15 έτη ασφάλισης (4500 ημέρες ασφάλισης)	Με την εξαίρεση της πιο κάτω (μεταβατικής) περίπτωσης όσων συμπληρώνουν μέχρι 31.12.2007 το 65 ^ο έτος και τουλάχιστον 3500 ημέρες υποχρεωτικής ασφάλισης, διατηρούνται σε ισχύ:

		Γυναίκες: 60ο έτος ηλικίας 15 έτη ασφάλισης (4500 ημέρες ασφάλισης)	<i>Για τους άνδρες:</i> το 65 ^ο έτος της ηλικίας και τα 15 έτη (ή 4.500 ημέρες) ασφάλισης & <i>Για τις γυναίκες:</i> το 60ο έτος ηλικίας και τα 15 έτη (ή 4.500 ημέρες) ασφάλισης
4.	Θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος με τη συμπλήρωση 3500 ημερών ασφάλισης.	Μέχρι σήμερα δεν προβλεπόταν παρόμοια ρύθμιση.	Παρέχεται η δυνατότητα θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος για τους ασφαλισμένους του κλάδου κύριας σύνταξης που συμπληρώνουν το 65 ^ο έτος της ηλικίας τους και τουλάχιστον 3500 ημέρες υποχρεωτικής ασφάλισης μέχρι 31.12.2007, υπό την προϋπόθεση ότι δεν παίρνουν ή δεν δικαιούνται σύνταξη από το Δημόσιο, ΟΓΑ, ΝΠΙΔΔ ή άλλο οργανισμό κύριας ασφάλισης. Το ποσόν αυτό, με βάση τα σημερινά δεδομένα, θα κυμαίνεται μεταξύ 85000 και 65000 δρχ ανά μήνα. Η διάταξη αυτή έχει μεταβατικό χαρακτήρα και θα εφαρμοσθεί μόνο για όσους υποβάλουν αιτήσεις συνταξιοδότησης από 1.1.2003 μέχρι 31.12.2007.
5.	Συμπλήρωση προϋπόθεσης θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος στα ΒΑΕ με τη συμπλήρωση 1000 τουλάχιστον ημερών ασφάλισης σε συγκεκριμένη χρονική περίοδο.	Για όσους έχουν πραγματοποιήσει χρόνο ασφάλισης 4500 ημερών (ή 15 ετών) από τον οποίο τουλάχιστον τα 4/5 (δηλαδή οι 3600 ημέρες ή τα 12 έτη) σε ΒΑΕ, παρέχεται δικαίωμα συνταξιοδότησης με τη συμπλήρωση του 60ου έτους της ηλικίας για τους άνδρες και του 55 ^{ου} για τις γυναίκες, υπό την προϋπόθεση ότι 1000 τουλάχιστον ημέρες εργασίας στα ΒΑΕ έχουν πραγματοποιηθεί τα τελευταία 10 χρόνια πριν το ανωτέρω όριο ηλικίας.	Διευκολύνεται η δυνατότητα θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος για όσους έχουν πραγματοποιήσει χρόνο ασφάλισης 4500 ημερών (ή 15 ετών) από τον οποίο τουλάχιστον τα 4/5 σε ΒΑΕ και έχουν συμπληρώσει το 60ο έτος της ηλικίας τους οι άνδρες και το 55 ^ο οι γυναίκες, με την επέκταση της δυνατότητας πραγματοποίησης 1000 τουλάχιστον ημερών εργασίας στα ΒΑΕ κατά την διάρκεια (όχι των τελευταίων 10 αλλά) των τελευταίων 13 ετών πριν από το ανωτέρω όριο ηλικίας. Η ρύθμιση αυτή τίθεται σε ισχύ από 1.1.2003.
	Ποσοστό μείωσης της σύνταξης νήοατος	1/200 της πλήρους μηνιαίας σύνταξης για κάθε μήνα που υπολείπεται του	Βελτιώνεται η ρύθμιση αφού από το ποσόν της πλήρους υπνιαίας σύνταξης αφαιρείται (όχι το 1/200

6.	λόγω πρόωρης συνταξιοδότησης.	προβλεπόμενου ορίου για χορήγηση πλήρους σύνταξης (0,5% ανά μήνα δηλαδή 6% ανά έτος)	αλλά) το 1/267 για κάθε μήνα που υπολείπεται του προβλεπόμενου ορίου για χορήγηση πλήρους σύνταξης (4,5% περίπου ανά έτος). Η ρύθμιση εφαρμόζεται για τις συντάξεις που θα χορηγηθούν από 1.1.2003 και εφεξής, ενώ η συνολική μείωση έχει ως όριο τους 60 μήνες (5 έτη), κατά περίπτωση.
7.	5ετία μέσω συνολικών πραγματικών αποδοχών του ασφαλισμένου για τον υπολογισμό της δικαιούμενης σύνταξης.	Το ποσόν της δικαιούμενης σύνταξης εξαρτάται από τις μέσες πραγματικές αποδοχές που έλαβε ο ασφαλισμένος στη διάρκεια της προηγούμενης από τη συνταξιοδότησή του 5ετίας. Με βάση τις μέσες αυτές αποδοχές (μη συνυπολογιζομένων των δώρων Χριστουγέννων και Πάσχα και του επιδόματος αδείας) ο ασφαλισμένος κατατάσσεται σε μία από τις προβλεπόμενες, από το νόμο, 28 ασφαλιστικές κλάσεις. Το ποσόν της βασικής σύνταξης ορίζεται σε ποσοστό επί του τεκμαρτού ημερομισθίου της ασφαλιστικής κλάσης στην οποία κατατάσσεται ο ασφαλισμένος. Σε περίπτωση που μέσα στην ανωτέρω 5ετία ο ασφαλισμένος δεν έχει πραγματοποιήσει 1000 τουλάχιστον ημέρες εργασίας λαμβάνονται υπόψη και οι αποδοχές της αμέσως προηγούμενης περιόδου, μέχρι να συμπληρωθούν συνολικά 1000 ημέρες εργασίας.	Παραμένουν σε ισχύ οι υφιστάμενες ρυθμίσεις με 2 βελτιώσεις: <u>Πρώτον</u> , αντί των αποδοχών της τελευταίας, πριν από τη συνταξιοδότηση, 5ετίας, λαμβάνονται υπόψη οι μέσες αποδοχές των 5 (προφανώς καλλίτερων) ημερολογιακών ετών που επιλέγει ο ασφαλισμένος, εντός της δεκαετίας που προηγείται του έτους υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης και <u>Δεύτερον</u> , σε περίπτωση που ο ασφαλισμένος δεν έχει πραγματοποιήσει κατά τα 5 επιλεγέντα έτη, 1000 τουλάχιστον ημέρες εργασίας, συνυπολογίζονται και οι αποδοχές ημερών εργασίας των μη επιλεγέντων ετών των αμέσως προηγούμενων εκείνου της υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης και μέχρι συμπλήρωση των 1000 ημερών εργασίας. Με τις 2 αυτές βελτιώσεις είναι σαφές ότι ο ασφαλισμένος μπορεί να καταταγεί σε υψηλότερη ασφαλιστική κλάση και να τύχει βελτιωμένης σύνταξης. Η διάταξη θα εφαρμοσθεί για τις αιτήσεις συνταξιοδότησης που θα υποβληθούν από 1.1.2005 και εφεξής.

ΕΙΔΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ – ΠΑΛΑΙΟΙ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ (ΜΕΧΡΙ 31.12.1992)

Α/Α (1)	ΘΕΜΑΤΑ (2)	ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΠΟΥ ΙΣΧΥΑΝ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ (3)	ΝΕΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ ΤΟΥ 2002 ΓΙΑ ΤΗ «ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ» (4)
1.	Θεμελίωση δικαιώματος συνταξιοδότησης μετά 37ετή ασφάλιση ασχέτως ηλικίας.	Δεν προβλεπόταν παρόμοια δυνατότητα.	Για τους ασφαλισμένους από 1.1.83 μέχρι 31.12.92, θεμελιώνεται δικαίωμα συνταξιοδότησης με τη συμπλήρωση 37 ετών υποχρεωτικής ασφάλισης (ή 11.100 ημερών εργασίας), ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας (για τους ασφαλισμένους μέχρι 31.12.1982, η θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος μπορεί να στηριχθεί σε ευνοϊκότερες ρυθμίσεις - βλ. πιο κάτω 35ετία.
2.	Θεμελίωση δικαιώματος συνταξιοδότησης μετά 35ετή ασφάλιση, ασχέτως ηλικίας.	Μετά 35 έτη ασφάλισης αλλά μόνο για τους έχοντες υπαχθεί στην ασφάλιση μέχρι 31.12.1982. Όσοι, όμως, εξ αυτών, συμπλήρωσαν μέχρι 31.12.1997 25 έτη ασφάλισης συνταξιοδοτούνται με την συμπλήρωση 32 ετών ασφάλισης (ασχέτως ορίου ηλικίας). Για κάθε πρόσθετο (μετά το 1997) χρόνο, επιβαρύνονται, για να συνταξιοδοτηθούν χωρίς όριο ηλικίας, με ένα εξάμηνο χρόνου ασφάλισης μέχρι να φθάσουν την 35ετία (το 2003 δηλαδή).	Για όσους είχαν υπαχθεί στην ασφάλιση (οποιοδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης) μέχρι 31.12.1982, θεμελιώνεται δικαίωμα συνταξιοδότησης με τη συμπλήρωση 35 ετών ασφάλισης, ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας.
3.	Θεμελίωση δικαιώματος	Για όσους έχουν υπαχθεί στην ασφάλιση από 1.1.83 μέχρι 31.12.1992 προβλέπεται η	Για όσους (άνδρες – γυναίκες) έχουν υπαχθεί στην ασφάλιση (οποιοδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης)

	<p>συνταξιοδότησης μετά 35ετή ασφάλιση σε συνδυασμό με όριο ηλικίας.</p>	<p>δυνατότητα συνταξιοδότησης με 35ετή ασφάλιση και με τη συμπλήρωση του 60ού έτους της ηλικίας για τους άνδρες ή του 57^{ου} έτους της ηλικίας για τις γυναίκες.</p>	<p>από 1.1.1983 μέχρι 31.12.1992, θεμελιώνεται δικαίωμα συνταξιοδότησης με τη συμπλήρωση 35 ετών ασφάλισης και του 58^{ου} έτους της ηλικίας τους. Με βάση την παρ.8 του άρθρου 2 του νέου νόμου δεν θίγεται το δικαίωμα των γυναικών για συνταξιοδότηση (με πλήρη σύνταξη) με 35ετή ασφάλιση και τη συμπλήρωση του 57^{ου} έτους της ηλικίας τους.</p>
<p>4.</p>	<p>Γενικά όρια συνταξιοδότησης (ηλικία και έτη ασφάλισης)</p>	<p><i>Άνδρες:</i> 65^ο έτος ηλικίας και 15 έτη (ή 4.500 ημέρες) ασφάλισης. <i>Γυναίκες:</i> 60^ο έτος ηλικίας και 15 έτη (ή 4.500 ημέρες) ασφάλισης.</p>	<p>Παραμένουν σε ισχύ: <i>Για τους άνδρες:</i> το 65^ο έτος της ηλικίας και τα 15 έτη (ή 4.500 ημέρες) ασφάλισης. <i>Για τις γυναίκες:</i> το 60^ο έτος της ηλικίας και τα 15 έτη (ή 4.500 ημέρες) ασφάλισης. Προβλέπεται ότι όσοι ασφαλισμένοι: - μετά τη διακοπή της ασφάλισής τους καθίστανται ανάπηροι σε ποσοστό 67% και άνω, - δεν δικαιούνται άλλη σύνταξη για την αιτία αυτή, ή αποβιώνουν και έχουν συμπληρώσει τον πιο πάνω ελάχιστο χρόνο, θεμελιώνουν (οι ίδιοι ή τα μέλη της οικογένειάς τους) δικαίωμα σύνταξης. Σ'όλες τις περιπτώσεις αυτές, εάν δεν υπάρχει διαφορετική ρύθμιση από τις καταστατικές διατάξεις των οικείων φορέων, η σύνταξη όσων ασφαλισμένων διακόψουν την ασφάλισή τους πριν τη συμπλήρωση των παραπάνω ορίων ηλικίας: ✘ <u>υπολογίζεται</u> επί των αποδοχών του χρόνου διακοπής της ασφάλισης και, ✘ <u>προσαυξάνεται</u> με όλες τις αυξήσεις των</p>

			<p>συντάξεων που έχουν στο μεταξύ χορηγηθεί στους συνταξιούχους κάθε αντίστοιχου ασφαλιστικού οργανισμού.</p>
5.	<p>Ποσοστό μείωσης της σύνταξης λόγω πρόωρης συνταξιοδότησης</p>	<p>1/200 της πλήρους μηνιαίας σύνταξης για κάθε μήνα που υπολείπεται του προβλεπόμενου ορίου για χορήγηση πλήρους σύνταξης (0,5% ανά μήνα δηλαδή 6% ανά έτος).</p>	<p>Βελτιώνεται η ρύθμιση, αφού, από το ποσόν της πλήρους μηνιαίας σύνταξης αφαιρείται (όχι το 1/200 αλλά) το 1/267 για κάθε μήνα που υπολείπεται του προβλεπόμενου ορίου για χορήγηση πλήρους σύνταξης (4,5% περίπου ανά έτος)</p> <p>Η ρύθμιση εφαρμόζεται για τις συντάξεις που θα χορηγηθούν από 1.1.2003 και εφεξής, ενώ η συνολική μείωση έχει ως όριο τους 60 μήνες (5 έτη), κατά περίπτωση.</p>
6.	<p>Ετήσια ποσοστά σύνταξης (50στά ή τριακοστά πέμπτα)</p>	<p>Για όλους που έχουν ασφαλισθεί <u>μέχρι 31.12.1982</u> ισχύουν τα ποσοστά των καταστατικών τους διατάξεων (με την εξαίρεση των ασφαλισμένων στο Ταμείο του προσωπικού των Γεωργικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων όπου τα ετήσια ποσοστά σύνταξης ορίζονται σε 50στά, στα λοιπά ειδικά Ταμεία ισχύει ο κανόνας των τριακοστών πέμπτων).</p> <p>Για όσους έχουν ασφαλισθεί από 1.1.1983 μέχρι 31.12.92 η σύνταξη καθορίζεται σε 50στά επί του 80% των συντάξιμων αποδοχών, με βάση την εξής κλιμάκωση:</p> <p>Για τα πρώτα 25 έτη ασφάλισης 1/50 ανά έτος, για τα έτη ασφάλισης από το 26^ο μέχρι το 30^ο</p>	<p>Επεκτείνεται ο υπολογισμός της σύνταξης με βάση τα τριακοστά πέμπτα (και όχι τα 50στά) και για τους μέχρι 31.12.1982 ασφαλισμένους του Ταμείου Συντάξεων και Επικουρικής Ασφάλισης των Εργαζομένων στις Γεωργικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις (ΤΣΕΑΕΓΣΟ).</p> <p>Για όσους έχουν ασφαλισθεί από 1.1/83 μέχρι 31.12.1992 η σύνταξη καθορίζεται σε τριακοστά πέμπτα (1/35 ανά έτος ασφάλισης).</p> <p>Επισημαίνεται ότι η αντίστοιχη βελτίωση των συντάξεων θα είναι ουσιώδης, αφού το 1/50 αντιστοιχεί στο 1,6% ενώ το 1/35 αντιστοιχεί στο 2,2857% των αποδοχών (1,6X50=80% όπως και 2,2857X35 = 80%).</p> <p>Η ρύθμιση θα ισχύσει για τις συντάξεις που θα χορηγηθούν από 1.1.2003 μέχρι 31.12.2007.</p>

		2/50 ανά έτος και για τα έτη ασφάλισης από το 31 ^ο μέχρι και το 35 ^ο 3/50 ανά έτος.	Επισημαίνεται όμως, ότι ο υπολογισμός της σύνταξης με τριακοστά πέμπτα, ισχύει και για εκείνους που θα συνταξιοδοτηθούν από 1.1.2008 και μετά (με βάση, βέβαια, τα νέα ποσοστά αναπλήρωσης και τις νέες βάσεις συντάξιμου μισθού - βλ. πιο κάτω αριθ. 7-8 -9).
7.	Ποσοστό αναπλήρωσης για όσους συνταξιοδοτηθούν μέχρι 31.12.2007	80% για 35 έτη ασφάλισης (2,285% ανά έτος)	Καμία αλλαγή. Το ποσοστό αναπλήρωσης παραμένει 80% για 35 έτη ασφάλισης (2,285% ανά έτος).
8.	Ποσοστό αναπλήρωσης για όσους συνταξιοδοτηθούν από 1.1.2008 και εφεξής.	80% για 35 έτη ασφάλισης (2,285% ανά έτος)	Το ποσοστό αναπλήρωσης 80% (2,285% ανά έτος) παραμένει για το χρόνο που θα έχει διανύσει ο ασφαλισμένος μέχρι την 31.12.2007. Για τα χρόνια, όμως, που θα διανυθούν στην ασφάλιση, από 1.1.2008 και πέρα, το ποσοστό αναπλήρωσης θα μειώνεται κατά μία ποσοστιαία μονάδα, κατ' έτος, μέχρι να φθάσει στο 70% (μέχρι δηλαδή το έτος 2017).
9.	Συντάξιμες αποδοχές (αποδοχές με βάση τις οποίες υπολογίζεται η σύνταξη)	Μισθός τελευταίου μήνα υπηρεσίας.	Ο συντάξιμος μισθός του τελευταίου μήνα παραμένει για όσους συνταξιοδοτηθούν μέχρι 31.12.2007. Για όσους, όμως, συνταξιοδοτηθούν από 1.1.2008 και μετά, η σύνταξη τους θα αποτελεί το άθροισμα δύο τμημάτων (κλασμάτων): ➔ στο πρώτο τμήμα, θα αθροισθούν τα έτη ασφάλισης μέχρι 31.12.2007 και ο υπολογισμός του αναλογούντος τμήματος της σύνταξης θα γίνει με βάση το μισθό του τελευταίου μήνα, ενώ ➔ στο δεύτερο τμήμα, θα αθροισθούν τα έτη που θα έχει διανύσει ο ασφαλισμένος από 1.1.2008

και μετά και ο υπολογισμός του αναλογούντος τμήματος της σύνταξης θα γίνει με βάση το μέσο όρο των αποδοχών του ασφαλισμένου κατά τα 5 πλήρη έτη που προηγούνται του μήνα υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης.

Ειδικότερα , για το 2^ο αυτό τμήμα:

- αν στη περίοδο της 5ετίας δεν έχει πραγματοποιηθεί απασχόληση 40 τουλάχιστον μηνών, για τον προσδιορισμό του μέσου όρου των αποδοχών συνυπολογίζονται και οι ασφαλιστέες αποδοχές μηνών εργασίας της αμέσως προηγούμενης χρονικής περιόδου, μέχρι τη συμπλήρωση των 40 μηνών.
- Σε περίπτωση ατυχήματος (εργατικού ή μη) , αν δεν έχουν συμπληρωθεί οι παραπάνω μήνες ή έτη, ο υπολογισμός γίνεται με βάση το σύνολο του χρόνου ασφάλισης που έχει πραγματοποιηθεί και
- Για τον προσδιορισμό των παραπάνω συνολικών αποδοχών, οι αποδοχές του ασφαλισμένου για κάθε έτος, πλην των αποδοχών του τελευταίου έτους, λαμβάνονται υπόψη αυξημένες κατά το ποσοστό αύξησης των συντάξεων για τα Ταμεία μισθωτών.

Ι.Κ.Α. και ΕΙΔΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ – ΝΕΟΙ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ (ΑΠΟ 1.1.1993)

Α/Α (1)	ΘΕΜΑΤΑ (2)	ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΠΟΥ ΙΣΧΥΑΝ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ (3)	ΝΕΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ ΤΟΥ 2002 ΓΙΑ ΤΗ «ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ» (4)
1.	Θεμελίωση δικαιώματος μετά 37ετή ασφάλιση ασχέτως ηλικίας	Δεν προβλεπόταν παρόμοια δυνατότητα.	Θεμελιώνεται δικαίωμα συνταξιοδότησης με την συμπλήρωση 37 ετών υποχρεωτικής ασφάλισης (ή 11.100 ημερών εργασίας) ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας.
2.	Ποσοστό αναπλήρωσης μισθού (ποσοστό συντάξεων)	Για τις συντάξεις γήρατος και αναπηρίας το ποσοστό της σύνταξης καθορίζεται στο ύψος 1,714% του συντάξιμου μισθού για κάθε έτος συντάξιμης υπηρεσίας (ή για κάθε 300 ημέρες ασφάλισης). Ετσι για 35 έτη (ή 10.500 ημέρες) ασφάλισης, έχουμε συνολικό ποσόν αναπλήρωσης 60% του συντάξιμου μισθού (35 x 1,714=60).	Το ποσοστό αναπλήρωσης του μισθού (ποσοστό σύνταξης) αυξάνεται (μέχρι το 65 ^ο έτος ηλικίας) από 1,714% σε 2% για κάθε έτος (ή κάθε 300 ημέρες) ασφάλισης, ώστε για 35 έτη ασφάλισης το ποσοστό της σύνταξης να φθάνει στο 70% του συντάξιμου μισθού (35 x 2 = 70). Για κάθε έτος (ή 300 ημέρες) ασφάλισης, πέραν των 35 ετών (ή 10.500 ημερών) ασφάλισης που πραγματοποιούνται μετά το 65 ^ο και μέχρι το 67 ^ο έτος της ηλικίας, το ποσοστό αναπλήρωσης αυξάνεται κατά 3% ανά έτος (προαιρετική παραμονή).
3.	Ποσοστό μείωσης της σύνταξης λόγω πρόωρης συνταξιοδότησης.	1/200 (δηλαδή 0,5%) της πλήρους μηνιαίας σύνταξης για κάθε μήνα που λείπει από το προβλεπόμενο όριο ηλικίας για χορήγηση πλήρους σύνταξης και μέχρι 60 το πολύ μήνες κατά περίπτωση (6% κατ' έτος).	1/267 της πλήρους μηνιαίας σύνταξης για κάθε μήνα που λείπει από το προβλεπόμενο όριο ηλικίας για χορήγηση πλήρους σύνταξης και μέχρι 60 το πολύ μήνες κατά περίπτωση (4,5% κατ' έτος).
	Δυνατότητα συνταξιοδότηση	Δεν προβλέπεται περίπτωση	Προβλέπεται η, κατ'εξαίρεση, δυνατότητα συνταξιοδότησης, όσων έγουν προαναποποιήσει 35 έτη (ή 10.500 ημέρες)

4.	ς με μειωμένη σύνταξη, μετά την συμπλήρωση του 55 ^{ου} έτους και με 35 έτη (ή 10.500 ημέρες ασφάλισης).	συνταξιοδότησης με μειωμένη σύνταξη, για όσους έχουν πραγματοποιήσει 35 έτη (ή 10.500 ημέρες) ασφάλισης και έχουν συμπληρώσει το 55 ^ο έτος.	ασφάλισης και έχουν συμπληρώσει το 55 ^ο έτος της ηλικίας τους, με σύνταξη μειωμένη κατά 1/267 για κάθε μήνα που λείπει από τη συμπλήρωση του 65 ^{ου} έτους.
5.	Κατώτατα όρια συντάξεων	Από τα 1999 υπολογίζονται για τις συντάξεις γήρατος και αναπηρίας, με βάση το μέσο μηνιαίο κατά κεφαλήν ΑΕΠ, προσαυξημένο κατά 50% (που θεωρείται συντάξιμος μισθός) και για συντάξιμο χρόνο 15 ετών (δηλαδή [μέσο κατά κεφαλή ΑΕΠ + (μέσο κατά κεφαλήν ΑΕΠx50%)]x1,714x15. Σήμερα η σύνταξη των κατωτάτων ορίων κυμαίνεται περί τις 72.000 δρχ./μήνα.	Συνδέονται, πλέον, με τον κατώτατο μισθό (187.000 δρχ.) εγγάμου εργαζομένου με πλήρη απασχόληση της Εθνικής Γενικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας του έτους 2002 (ισούνται με το 70% του μισθού αυτού) και αναπροσαρμόζονται, από την 1.1.2003 και εφεξής, κατά το ποσοστό αύξησης των συντάξεων, σύμφωνα με την εκάστοτε καθοριζόμενη εισοδηματική πολιτική. Για το 2002 η σύνταξη των κατωτάτων ορίων αναμένεται να φθάσει τις 131.000 δρχ. Η αναπροσαρμογή των συντάξεων που έχουν ήδη χορηγηθεί, με την προϊσχύσασα νομοθεσία, θα γίνει, με βάση τα νέα κατώτατα όρια, από την πρώτη του επόμενου μήνα από την έναρξη ισχύος του νέου νόμου. Εννοείται ότι στο ποσόν των κατωτάτων ορίων προστίθεται και το ΕΚΑΣ.
6.	Προσαύξηση των κατωτάτων ορίων αναλόγως του γρόνου	Δεν προβλέπεται παρόμοια προσαύξηση.	Στους ασφαλισμένους που καθίστανται συνταξιούχοι λόγω γήρατος, έχουν χρόνο ασφάλισης άνω των 4.500 ημερών ή 15 ετών ασφάλισης και δικαιούνται τα κατώτατα όρια σύνταξης, χορηγείται προσαύξηση 1% για κάθε 300 ημέρες (ή ένα έτος) ασφάλισης, επιπλέον των 4.500 ημερών ή 15 ετών. Η ίδια προσαύξηση χορηγείται και στους ασφαλισμένους οι οποίοι συνταξιοδοτούνται λόγω γήρατος και η σύνταξη που δικαιούνται είναι μεναλύτωση των κατωτάτων ορίων. εφόσον

	ασφάλισης.		<p>τα κατώτατα όρια σύνταξης και η προσαύξηση που τους αναλογεί υπερβαίνουν το ποσό σύνταξης που δικαιούνται βάση οργανικών διατάξεων.</p> <p>Με τις δυνατότητες των προσαυξήσεων αυτών οι συντάξεις των κατωτάτων ορίων μπορεί να ξεπεράσουν τις 162.000 δρχ. ανά μήνα.</p>
7.	Προσαύξηση κατωτάτων ορίων λόγω οικογενειακών βαρών.	<p>Προβλέπεται η προσαύξηση της βασικής σύνταξης γήρατος ή αναπηρίας κατά 8% για το πρώτο παιδί, 10% για το δεύτερο παιδί και 12% για το τρίτο και άνω παιδιά (υπό την προϋπόθεση συνδρομής ορισμένων προϋποθέσεων) και με βάση υπολογισμού το μισό του μέσου κατά κεφαλήν ΑΕΠ.</p>	<p>Επανακαθορίζονται τα ποσοστά της προσαύξησης σε 5% για το πρώτο παιδί, 6% για το δεύτερο και 7% για το τρίτο και άνω, ως βάση υπολογισμού, όμως, λαμβάνεται πλέον το νέο αυξημένο ύψος των κατωτάτων ορίων.</p> <p>Διευκρινίζεται, ότι, οι βασιζόμενες στην προϊσχύσασα νομοθεσία προσαυξήσεις της βασικής σύνταξης, εξακολουθούν να ισχύουν στις περιπτώσεις συντάξεων γήρατος ή αναπηρίας που υπερβαίνουν τα κατώτατα όρια συντάξεων.</p>

**Ε. Η ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΠΛΑΣΜΑΤΙΚΟΥ ΧΡΟΝΟΥ
ΣΤΙΣ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΕΣ ΣΤΟ Ι.Κ.Α. ΜΗΤΕΡΕΣ
ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ**

- ✘ Η διάταξη είναι νέα και ισχύει στη χώρα μας για πρώτη φορά.
- ✘ Η ρύθμιση καταλαμβάνει τις ασφαλισμένες στο Ι.Κ.Α. μητέρες (δεν αφορά τις ασφαλισμένες στα ειδικά ταμεία), ασχέτως αν έχουν ασφαλιστεί πριν από το 1993 ή μετά, υπό την προϋπόθεση, όμως, ότι αποκτούν παιδί από 1.1.2003 και εφεξής.
- ✘ Το δικαίωμα μπορεί να ασκηθεί και από τον ασφαλισμένο στο ΙΚΑ πατέρα, εάν αυτό δεν ασκείται από τη μητέρα.
- ✘ Η ρύθμιση παρέχει δικαίωμα στις πιο πάνω μητέρες:
  - ✓ Να αναγνωρίσουν πλασματικό χρόνο ασφάλισης μέχρι 4 ½, ετών (δηλαδή 1 έτους για το πρώτο, 1 ½ έτους για το δεύτερο και 2 ετών για το τρίτο παιδί) ώστε να συμπληρώσουν τον κατά περίπτωση απαιτούμενο από τις ισχύουσες διατάξεις χρόνο ασφάλισης για θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος στο αντίστοιχο προς το χρόνο ασφάλισης πλήρες όριο ηλικίας ή
- ✘ Το δικαίωμα αναγνώρισης του πιο πάνω πλασματικού χρόνου θα ασκείται κατά την υποβολή της αίτησης πλήρους συνταξιοδότησης λόγω γήρατος.
- ✘ Ο αναγνωριζόμενος πιο πάνω πλασματικός χρόνος δεν συνυπολογίζεται για:
  - ✓ Τη συμπλήρωση των ελάχιστων απαιτούμενων ημερών ασφάλισης στα ΒΑΕ (διατάξεις περί 35ετίας) ή
  - ✓ Τη συμπλήρωση των χρονικών προϋποθέσεων συνταξιοδότησης με 37 έτη ασφάλισης ή

Τη συμπλήρωση των ειδικών προϋποθέσεων για τη συνταξιοδότηση μητέρων (είτε των ασφαλισμένων μέχρι 31.12.1992 είτε των ασφαλισμένων από 1.1.1993 και εφεξής).

ΣΤ. ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΑΛΛΑΓΕΣ

- ▶ Εκτός από τις θεσμικές και τις οργανωτικού και λειτουργικού χαρακτήρα αλλαγές στην επικουρική ασφάλιση, ο νέος νόμος επιφέρει και τις πιο κάτω ειδικότερου χαρακτήρα μεταβολές στις ισχύουσες ρυθμίσεις για την επικουρική ασφάλιση.
- ▶ Οι καθιερούμενες ευνοϊκότερες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης για τους ασφαλισμένους του ΙΚΑ ή των ειδικών ταμείων (άρθρο 2 παρ.2,3,4,6 και 7 για τους ασφαλισμένους μέχρι 31.12.1992 και άρθρο 3 παρ. 1 και 3 για τους ασφαλισμένους μετά την 1.1.1993 – Βλ. ΠΙΝΑΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΙΚΩΝ ΑΛΛΑΓΩΝ)) ισχύουν και για τους φορείς επικουρικής ασφάλισης που ασφαλίζουν μισθωτούς οι οποίοι για κύρια σύνταξη υπάγονται στην ασφάλιση του ΙΚΑ ή των Ειδικών Ταμείων.
- ▶ Από 1.1.2008 το ΕΤΕΑΜ και τα λοιπά Ταμεία και Κλάδοι Επικουρικής Ασφάλισης , για όλους τους ασφαλισμένους από 1.1.1993 και εφεξής, καταχωρίζουν και διατηρούν σε ατομικούς λογαριασμούς τις εισφορές κάθε ασφαλισμένου. Επισημαίνεται ότι η ρύθμιση αυτή έχει χαρακτήρα διοικητικού μέτρου με σκοπό τη στατιστική παρακολούθηση της διαμόρφωσης των ατομικών ανά ασφαλισμένο οικονομικών στοιχείων, χωρίς να θίγει ούτε το θεσμό της συλλογικής επένδυσης των κεφαλαιακών αποθεμάτων της επικουρικής ασφάλισης, ούτε τα ασφαλιστικά δικαιώματα των επί μέρους ασφαλισμένων.
- ▶ Για συγκεκριμένη κατηγορία υφιστάμενων ταμείων ασφάλισης παρέχεται (μετά τη μετατροπή τους σε ν.π.ι.δ.), υπό προϋποθέσεις, η δυνατότητα κατάργησης του πλαφόν στις εφάπαξ παροχές τους.
- ▶ Στην κατηγορία αυτή υπάγονται όσα Ταμεία ασφάλισης (σωρευτικές προϋποθέσεις):
  - Ευρίσκονται σήμερα σε λειτουργία,
  - Έχουν τη νομική μορφή ν.π.δ.δ.,
  - Είτε λειτουργούν ως αυτοτελή Ταμεία είτε ως Κλάδοι αυτοτελών Ταμείων,
  - Χορηγούν παροχές που δεν εμπίπτουν στο πλαίσιο δημόσιας (κύριας και επικουρικής) ασφάλισης,
  - Εισπράττουν εισφορές μόνο από τους εργαζόμενους

Η μετατροπή σε ν.π.ι.δ. των πιο πάνω Ταμείων Ασφάλισης γίνεται με κοινή Υπουργική Απόφαση, μετά από αίτηση που υποβάλλει το διοικητικό Συμβούλιο εκάστου Ταμείου.

Με την ίδια Υπουργική απόφαση εγκρίνεται και το καταστατικό του ν.π.ι.δ..

Τα διοικητικά Συμβούλια των ν.π.ι.δ., ύστερα από αναλογιστική μελέτη που υποβάλλεται προς έγκριση αρμοδίως, καθορίζουν με απόφασή τους το ύψος των παρεχόμενων εφάπαξ βοηθημάτων, διασφαλίζοντας πάντως, την αναλογιστική ισορροπία κάθε Ταμείου.

◆ Για άλλη κατηγορία επικουρικών Ταμείων κλπ που λειτουργούν στο χώρο των Τραπεζών, παρέχεται η δυνατότητα συνένωσης σε Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης

◆ Στην κατηγορία αυτή υπάγονται:

- Επικουρικά Ταμεία, Κλάδοι ή Λογαριασμοί Ασφάλισης και κάθε άλλος φορέας κοινωνικής ασφάλισης ανεξαρτήτως ονομασίας και νομικής μορφής που
- Λειτουργούν στο χώρο των Τραπεζών ως ν.π.ι.δ., ή στερούνται νομικής προσωπικότητας.

**Z. ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ
ΓΙΑ ΤΑ ΒΑΡΙΑ ΚΑΙ ΑΝΘΥΓΙΕΙΝΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ
(ΒΑΕ)**

- ✘ Με ειδικές διατάξεις του, ο νέος νόμος ανοίγει το θέμα των ΒΑΕ και του επανακαθορισμού των επαγγελμάτων και εργασιών που υπάγονται στον ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ ΤΩΝ ΒΑΕ του Ι.Κ.Α.
- ✘ Ο επανακαθορισμός των ΒΑΕ θα γίνει με ειδικό Προεδρικό Διάταγμα που θα εκδοθεί μέχρι 31.12.2004. Θα προηγηθεί σχετική πρόταση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και σύμφωνη γνώμη ειδικής επιστημονικής επιτροπής. Είναι σαφές δηλαδή, ότι, η πρόταση του Υπουργού οφείλει να αποδεχθεί τις απόψεις της ειδικής επιστημονικής επιτροπής.
- ✘ Η σύσταση της ειδικής αυτής επιστημονικής επιτροπής θα γίνει με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων που θα εκδοθεί μέχρι 30.6.2003.
- ✘ Η ειδική επιστημονική επιτροπή θα συγκροτηθεί από άτομα αναγνωρισμένου επιστημονικού κύρους.
- ✘ *Κανείς από τους ασφαλισμένους που θα έχουν υπαχθεί μέχρι 31.12.2004 στα ΒΑΕ δεν θα θιγεί, ακόμη και αν η ειδικότητα ή το επάγγελμά του αποχαρακτηριστούν και βγουν από τον κατάλογο των ΒΑΕ, ο ασφαλισμένος θα εξακολουθήσει να υπάγεται σ'αυτά.*
- ✘ Ο νέος κατάλογος των ΒΑΕ θα εμπλουτισθεί, προφανώς και με νέα επαγγέλματα και εργασίες. Όσοι εργαζόμενοι απασχοληθούν, για πρώτη φορά, στα νέα ΒΑΕ δηλαδή σε εργασίες και ειδικότητες που δεν περιλαμβάνονταν στον μέχρι σήμερα κατάλογο, θα τύχουν της προβλεπόμενης ειδικής ασφαλιστικής προστασίας των ΒΑΕ, από 1.1.2005 και εφεξής.

